

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 36.

Luni, 3. Septembrie

1845.

DIN MAGAZINŪL ISTORIK.

(Ърпаре)

Българіи зпиді акъм ши маї стръис къ Ромъніи прин ачеастъ легътъръ а кредингеї се двоїръ съ ши алеагъ ши реїї дїнтре ромъні възжнд вїртътеа ши днде-лепчїзна лор. Аша се пвмі реде Сїмеон, дъпъ тоартеа ачествїа Петръ, кървїа а зрмат Самвел. Дъпъ мърїнд ачеста дн-чепъръ а ферве тървъррї дн стат пе ла днчепътъл ваекълї ал зспреzechелеа, ши регатъл се свъжзгъ де Васїліе II. чел пв-мїт Българоктон, ши Ромъніи венїръ свпг стъпънїреа Гречїлор къ Българїи дїнпрезвъ.

Кът де маре а фост некънощїнда лъ-врърїлор їсторїче дн тїмпъл ачеста кїар ши ла Bizantinї, се vede де аколо, къ дъ-пъ че аї венїт ачещїа съ къпоаскъ пе Ромъніи дъпъ рестърпареа Статълї лор, се мїра азїндзї ворвїнд маї їтаїїанеще ши възжндзї къ тръеск дъпъ модъл їтаїїан. Анна Комнена, о мїере каре алтїмїнтре-леа щїе фоарте мълте, се сілеще съ ши акопере пещїїнда дн лъкръл ачеста прин оаре-каре деспред кътре ачеастъ нацївне: „Алесїї днспрчїнасе пе Чесареле Нічефор ва съ конскрїе къдї маї мълдї мїмїгарї ва пвтеа, пв дїнтре ветеранї, чї новї каре

пъпъ акъм п'аї възвгъ ръсвоїџл, есплїкжнд де амързпгътъл ши фелзрїле оаменїлор, дїн каре ел вреа съ се факъ ачесте алецерї де рекрвдї, адекъ Българї ши жвнї дн-вжртошадї прин лъкрврїле вїедїї пъсто-рещї, карїї п'аї ашезъмїнте отържте, чї змълъ рътъчїнд дїн лок дн лок, ши пе карїї дн лїмба комзпъ дї пвтеск Влахї.“ — Чїппатџ ворвїнд деспре ръсвоїџл пър-тат де Емануел Імператорїџл къ Ынгърїї зїче: „Даръ Імператорїџл свпзрат фоарте мълт пептръ ачестеа, а отържт съ теар-гъ їаръши дн Ыогарїа, ши ка съ деа връж-машїлор о мџстръ де вїтежїа романъ дїс-пъсе лъкръл астфел. Пе Алесїї дъпъ каре дшї мърїтасе пе фїїа са, дн трїмїсе къ-тре Істрџ къ мълте ощї, пе каре ле ко-мандасъ Алесїї Протостраторъџл, ка къ ачестеа съ амъдеаскъ пе Ынгърї ка кзп ар вреа съ пъвълеаскъ їаръши аспра лор дїн локврїле челе обїчїнвїте. Іаръ пе Леон къ пвтеле Батачїџ дн трїмїсе де алтъ парте къ о оасте фоарте маре, даръ маї къ сеатъ къ о пензъратъ мълдїме де Влахї каре се зїк къ ар фї фост одатъ колонї аї Ітаїїлор, ши порвнчї ка съ въ-вълеаскъ дн Ыгарїа дїн локврїле челе а-проане де Понтъл Евсїн, дїн каре парте нїмїне п'а маї пъвълїт аспра лор дїн тїм-

първо челе маї векї. Аша даръ Алесїѣ шї чеалалтъ оасте а Romanilor ажзгънд ла Истрѣ а днчепът съ днфрїкошезе пе Бугърї ка кѣм ар вреа съ треакъ дндатъ рѣл, їаръ Батачїѣ пѣвѣлїнд дїн локърїле каре ле ам пѣмїт днчепе а пѣстїї тоате кѣте дї вїп днпїнте, вчїде о тѣлдїме де оаменї шї прїнде фоарте тѣлцї, еа тѣрме де вої, де каї шї алте вїте, шї се днпѣрче ла Императорїѣл.“ — Нічета днсъ скрїїнд десвре Исаак Анцел дї пѣмеще Месї дела пѣмеле провингеї, зїкънд: „Шї сїешї шї днпѣрѣдїеї Бїзантїне шїа фѣкѣт чеї маї тарї їнїмїчї пе локвїторїї мѣнтелѣї Ем карїї одатъ се пѣмѣа Месї, їаръ акѣта Влахї.“ — Лаонїк Халкокондїла, вѣл дїнтре чеї маї днвѣдѣцї їсторїчї Бїзантїнї дншї тѣртѣрїсеше пѣщїїнда шї маї днвѣдерат: „Лїмѣа Дачїлор саѣ а Влахїлор е асѣмене кѣ лїмѣа Італїанїлор, кѣ тоате ачестѣа е атѣт де корѣптъ шї де дїфѣрїтѣ днкѣт аневоїе пот Італїанїї съ днцелѣагъ чеѣа че се пропѣвдѣ прїп ворѣеле ачестора. Даръ де знде аѣ венїт дн дѣрїле ачестѣа кѣ лїмѣа шї обїчеїзрїле romane, шї кѣнд с'аѣ ашезат ачї, п'ам пѣтѣт аѣла дела нїчї зп тѣрїторїѣ, нїчї п'ам аззїт пе чїнеѣа съ помѣнеаскѣ деслѣшїт ачесте лѣкѣрѣрї. Кѣ тоате ачестѣа се зїче кѣ кѣргънд оаменї де петотїндене аѣ пѣтрѣс дн ачѣастъ деаръ. — Кѣ нїмїка пѣ се dїstīng de Італїанї, нїчї дн чѣлалалт mod de вїѣацѣ, нїчї прїп арме, нїчї прїп товїлеле каселор кѣ каре се серѣеск пѣпѣ асѣзїї. Ачѣастъ надїѣне е днпѣрѣдїтѣ дн доѣе прїнчїпате, адекѣ дн Borgia шї деара Істрїанѣ, кѣ тоате ачестѣа пѣ трѣеск дннтре сїне кѣ тот ачѣлеашї дрептѣрї.“*)

*) Daçorum sive Blachorum lingua similis est

Шї маї жос спѣїнд лѣареа Пелопонеслѣї адаѣце: „Мѣнтеле Шїнд дн локѣеск Влахїї а кѣрора лїмѣъ есте тот зпа кѣ а Дачїлор; нїчї пѣ се вѣд кѣ с'ар dїstīng чеѣа de Дачїї каре лѣкѣеск лѣагъ Істрѣ.“

Кѣ маї вѣне кѣпошїїнде аѣлѣм пе Італїанї десвре старѣа шї орїдїнеа Romanilor. Іночендїѣ Ш. скрїе кѣтре Іоанїдїѣ Императорїѣл Romanilor (дн Епїстолѣа каре ле вом чїта маї пе ларг дн челе зрѣтѣоаре) кѣ модѣл ачестѣа: „Кѣвїнедїсе дїе атѣт спре глорїа тїмпоралѣ кѣт шї спре тѣлѣзїреа вѣчїнїкѣ, ка прекѣм ещї кѣ сѣпѣеле roman аша съ фїї шї кѣ зрѣтареа, шї ка поплѣл дѣрїї тале каре се зїче кѣ съ траѣе дела Romanї, съ зрѣмеze їнстїтѣтеле вїсерїчеї romane, ка шї дн кѣлѣтѣл dїvїn съ се вазѣ кѣ дїп зсѣпѣеле пѣрїпѣщїї.“ — Енеа Сїлвїѣ дн їсторїа десвре Европа дескрїе пе Ромѣнїї дїн тоате дѣрїле каре ле локѣеск: „Трансїлѣанїа о локѣеск Ромѣнїї карїї сѣнт де ѣен Італїа, прекѣм вом еспѣне дндатѣ. — Валахїа е о деаръ фоарте латѣ, днчепънд дела Трансїлѣанїа се днпїнде пѣнѣ ла Понтѣл Евсїп, е маї тоатѣ планѣ шї лїпсїтѣ де апѣ. Де кѣтре теазѣ-зї арѣ Істрѣл, де кѣтре теазѣ-поапте сѣнт Росанїї карїї пе тїмпѣл пострѣ се пѣмеск Рѣснїачї, шї кѣтре рѣлѣ Тїра сѣнт помазїї де ѣен Скѣдѣеск пе карїї дї пѣмїт асѣзїї Тѣтарї. Ачѣастъ деаръ о аѣ локвїт одатѣ Децїї карїї аѣ гонїт кѣ рѣшїноасѣ фѣзѣ пе Дарїѣ фїѣл лѣї Ісдаспе, шї пе Лїсїмак реѣеле л'аѣ прїне-

Italorum linguae, adeo tamen corrupta et differens, ut difficulter Itali queant intelligere, quae istorum verbis proferuntur. L. Chalcocondylas, Historiarum Libro II, —

вѣѣ, шѣ аѣ вѣтѣт маѣ de тѣлте орѣ Трачіа. Лѣсфѣршѣт с'аѣ сѣнѣс de артеле romane шѣ с'аѣ стѣнс, шѣ с'а dѣс аколо колоніе romanѣ, каре сѣ лѣсфѣнезе ne dѣчѣѣ варварѣ, сѣпт командѣл вѣнѣ Флак дела каре с'а вѣмѣт Флачіа. Дѣпѣ ачѣеа с'а стрѣкат вѣтмеле прѣп лѣнѣітеа тѣмпѣрѣлор, шѣ лѣ лок de Флачѣ с'аѣ зѣс Валахі. Лѣмба пацѣвнѣѣ е лѣкѣ romanѣ, de шѣ мѣтатѣ фѣрте, лѣкѣт авѣа о лѣделеде Італіанѣл. — Ромѣннѣ локвѣск шѣ інсѣлеле Істрѣлѣѣ, лѣтре каре е шѣ Пѣвѣче фатѣсѣ ла чѣѣ вѣкѣ, шѣ лѣкѣ шѣ лѣ Трачіа аѣ локѣнѣде. — Ромѣннѣ цѣнте romanѣ дѣп вѣкѣте, кѣмацѣѣ de Грѣчѣ аѣ венѣт кѣ марѣ оцѣѣ ла Adriapopolѣ.*) — Бонѣфѣнѣѣ ne вѣсноаѣде шѣ маѣ вѣне: „Траіан каре а трѣвѣфат дѣспре Дачѣ шѣ дѣспре Скѣвѣѣ шѣ дѣпѣ че а лѣвѣнс ne Дѣчевал а префѣкѣт Дачіа лѣ провинѣѣѣ, а адѣс лѣтрѣлѣса тѣлте колоніѣ. — De шѣ маѣ тѣлте пѣвѣлѣрѣ de варварѣ аѣ лѣнѣдат Дачіа провинѣа поплѣлѣлѣ roman шѣ дѣара Цѣцѣлор лѣмпревлѣ кѣ Паноніа, дарѣ колоніѣле шѣ лѣцѣвнѣле romane каре врескѣсерѣ de поѣ п'аѣ пѣтѣт сѣ пѣарѣ. Лѣкѣлѣжѣрадѣ de варварѣ се вѣд кѣ цѣп лѣкѣ лѣмба romanѣ, шѣ ка сѣ пѣ о пѣарѣѣ кѣ тогѣл, асѣфѣл се лѣпѣтѣ, лѣкѣт се пѣаре кѣ пѣ с'аѣ вѣтѣт атѣт пѣнѣтрѣ цѣне-рѣа вѣедѣѣ кѣт пѣнѣтрѣ пѣстрареа лѣмѣвѣ. Чѣне поате сѣ сокѣтеаскѣ пѣдѣнѣчетателе лѣвѣндѣчѣѣнѣ але Сармаѣлор шѣ але Гоцѣлор, аноѣ пѣвѣлѣрѣле Ѣнѣлор, але Bandalѣлор шѣ але Цѣпѣцѣлор, інѣвѣрселе Цѣрма-

пѣлор шѣ але Лонговарѣлор, шѣ сѣ пѣ се тѣре фѣарте кѣ с'а пѣстрат лѣкѣ лѣнѣтре Дачѣ шѣ Цѣцѣѣ ѣртеле лѣмѣвѣ romane? ne карѣѣ пѣтѣм Валахі фѣндѣкѣ сѣпт сѣцѣтарѣ преа вѣнѣ.“ — „Валахіѣ се траг dѣп лѣцѣвнѣле шѣ колоніѣле romane адѣсе лѣ Dacia de Траіан шѣ чѣеалалѣдѣ Імператорѣ romanѣ; ne карѣѣ Енеа Сѣлѣвѣѣ а воѣт сѣѣ дѣдѣкѣ дела Флак пропѣнѣцѣе цѣрманѣ: поѣ dѣп конѣтрѣ сокѣтѣм кѣ с'а зѣс ἀπὸ τοῦ βάλ- λειν καὶ τῆς ἀλδοῦ; фѣнд кѣ сѣпт сѣцѣтарѣ преа вѣнѣ. Ѣнѣѣ аѣ сокѣтѣт кѣ Валахіѣѣ с'а дат вѣтмеле дела фѣѣа лѣѣ Diocletian Валѣрѣа, каре се зѣче кѣ с'ар фѣ тѣрѣтат дѣпѣ прѣнѣпѣеле лор.“ — Нічѣ Імператорѣлѣ Ferdinand пѣ вреа сѣѣшѣ треакѣ кѣ тѣчѣ-рѣа кѣпоцѣнѣнда са дѣспре орѣцѣнеа шѣ цѣ-пѣл Ромѣнѣлор, лѣ дѣпломѣа чѣа датѣ лѣѣ Николаѣ архѣпѣскопѣлѣѣ dѣп Стрѣгонѣѣ лѣ 1548: „Маѣ ачѣстѣа сѣпт тоате орѣцѣнѣле цѣнѣлор чѣлор маѣ лѣвѣдате, лѣнѣтре каре Ромѣннѣ наѣіоналѣстѣѣ тѣѣ пѣ окѣпѣт локѣл чѣл dѣп вѣртѣ, кѣчѣ се траг кѣар дела Dó-мна лѣтнѣѣ Roma, прѣвѣт се цѣе, шѣ de а-коло се пѣтѣск шѣ акѣта лѣ лѣмба лор Romanѣ; ачѣастѣ наѣцѣвнѣ а та с'а лѣсѣт-пат прѣп вѣтежѣе шѣ а фѣст пѣтѣа тѣлтор Дѣчѣ преа стрѣлѣвѣцѣѣѣ, дѣнѣтре карѣѣ а лѣтнѣ-пат маѣ алес Іоанѣ Ѣнѣаде татѣл фатѣсѣ-лѣѣ реѣде Matѣа, шѣ стрѣвѣннѣ тѣѣ чѣѣ маѣ апроанѣ de тѣмпѣл лѣ каре аѣ трѣѣт еѣ.“

Маѣ пѣцѣне кѣпоцѣнѣнде се вѣд а авѣа скрѣпѣторѣѣ Полонѣ дѣспре ачѣастѣа, лѣсѣѣ кѣ тоате ачѣстѣа се пар сѣнѣчѣрѣѣ, прѣкѣт вѣм вѣдеа маѣ лѣ вѣртѣ ла трактареа дѣспре прѣнѣпѣпате. Ѣнѣвѣрѣлор лѣсѣѣ лѣ лѣпѣ-ше шѣ сѣнѣчѣрѣтѣтеа, еѣ се стрѣдѣвѣск маѣ тогѣеавѣна сѣ треакѣ сѣпт тѣчѣре шѣ пѣ-тмеле наѣцѣвннѣ, шѣ вѣнде сѣпт сѣлѣѣѣ сѣ по-

*) Transsilvaniam incolunt Valachi, qui genus Italicum sunt, quemadmodum paulo post referimus etc. etc. — Aeneas Sylvius, Historia de Europa. De Hungaria Cap. I., II., VI.

менеаскъ пе Ромънї, фак ачеаста къ чеа маї маре амърїме, ши пічі одатъ фъръ інвектїве. Къ тоате ачестеа дої мерїтъ а фі есчептаді, Істфанфі ши Бенко. Чел д'лнтѣѣ скріе дн картае XIII. „Челе дозе Валахїї каре астѣзі се пѣтеск Молдавіа ши Цара мѣптепеаскъ дмпрезвѣ къ Трансїлванїа ле пѣтеа чеї веки къ зп пѣте Дачїа: ши кѣткъ с'аѣ адѣс колонїї романе дптрѣнса, афаръ де монѣментеле челе пенѣмѣрате але антїкїтѣдїї тѣїате дн пеатрѣ ши дн марѣмѣре каре се афлѣ днкъ ши акѣта, е тѣртѣріе ши ачеаста, къ локѣторїї се сервеск къ лїмба романѣ. каре де ши стрїкатъ, дпсѣ е аша де асѣмене лїмвеї італїче, спанїче ши галїче, днкѣт ворѣнд дмпрезвѣ се днделег дптресїне фъръ маре грегтате. Молдавіа е маї апроапе де мареа пеагрѣ, прекут о пѣтеск акѣта, саѣ де Понтѣл Полемонїак, Цара мѣптепеаскъ се тѣрѣїнеце къ Дѣпѣреа прїн каре се деспарте де Бѣлгарїа. — Четѣдїле Трансїлванїеї се локѣеск де Сасї, каре дїн лїмба чеа веке а Церманїлор. — Челелалте пѣрді ле локѣеск Ромѣнїї ши Сѣкѣї, ачеїа ворѣеск лїмба романѣ ши ачеїїа чеа зпгѣреаскъ.“ — Бенко дн Трансїлванїа са скріе: „Ар тревїї сѣ се компѣе о карте дптреагъ деспре обїчеїзрїле, моралеле ши черемонїїле Ромѣнїлор прїн каре с'ар пѣтеа арѣта романїтатеа лор. — Мартїн Опїдїѣ кетат дн а. 1621 дїн Сїлесїа ла Алба Ізлїа де прїнчїпеле Гаврїел Ветлен ка сѣ дпведе шїїндеде фортоасе, поет дпсепнат, а арѣтат кїар ши дїн жокѣл лор пѣмїт Хорѣ къ сѣнт де сѣнѣе роман, дн Ітїнерарїзл трансїлванїк саѣ Златна са, прїн зрѣмѣтоареле вер сѣрї: (Bezı mar. ıst.)

Сѣлватїїї Годї аѣ кокрїпс тѣгѣ Асїа, аѣ гонїт пе Гречї, пе Трачї ши пе Месї, аѣ рѣпїт мѣлді апї ши аѣ арс Дачїа воастрѣ, чеа маї взпѣ деарѣ а Романїлор. Нѣ в'а дпкѣрсат Атїла къ тѣртеле сале де Сѣкѣдї, нѣ в'аѣ тѣрѣзрат апої ши Bendїї? Къ тоате ачестеа лїмба воастрѣ рѣмѣне пѣлѣ дн zıoa de астѣзі, деспре каре се поате мїра къ дрептѣл верї че ом. Кѣчї пічі Італїа, пічі Спанїа, пічі Галїа п'а пѣстрат атѣта асепѣпаре къ векиї лор стрѣвѣнї кѣте а пѣстрат лїмба ромѣлѣ къ чеа латїнѣ, аша де кѣмпатѣ е ачеастѣ лїмѣвѣ къ латїна. Заче днкѣт мѣлт сѣпѣе повїл дн мїчїле касе але цѣранїлор карїї п'аѣ пѣрѣсїт къ тотѣл пічі траїлл пічі обїчеїзрїле вѣтрѣнїлор. Прекут аратѣ ши жокѣл лор дн каре се плеакѣ, се ковѣїе ши сар дн сѣс ка капрїорї, жоакѣ зп жок атѣт де артїфїдїос, днкѣт Церманїї мѣї тревѣе сѣл адѣкѣ дїн Франца дакѣ вор сѣл цїе. Акѣт фак зп черѣ, акѣт іарѣшї се деспарт, акѣт трек фетеле де а дреапта, акѣт де а стѣлпа; фетеле каре ши астѣзі поартѣ вестмїнте маї романе, де ши нѣ сѣлт преа взпе, дарѣ спїрїтѣоасе, кѣдетѣ мѣлт ши ворѣеск пѣдїн, etc.“

Ної сокотїм де кѣвїїндѣ, възлїнд дн ачесте чїтате пѣмеле де Blacı, Vlachi, Valachi, каре се дѣ Ромѣнїлор де кѣтрѣ стрїнїї, сѣ дпсепнѣм пѣдїне деспре дпсѣл. Прекут ам възѣт дн челе маї сѣс, Enea Сїлвїѣ дерївѣ ачест пѣте дела дѣчеле роман Flaccus, Бонфїнїѣ дела ворѣва гречеаскъ βάλλακισ; амѣндозе сѣнт фїкдїонате ши фъръ темеїѣ. Шїї претїнд къ Левклавїѣ къ ачест пѣте с'а dat de Церманї карїї пѣтеск пе падїнїїле Челто-Романе Galli, де аїчі апої аѣ фѣкѣт Guallı,

Walli, Wallones, Wallischi, Wallachi; de ачеастъ пърере ера ши фамосъа Voltaire. — Алдіи сокотекъ къ с'а dat de Словачі, каріи пѣмеск аша атѣт пе Ромѣні кът ши пе Италиані, дела ворва лор Vlad, че днсемнеазъ Domn, фѣжнд дін ачеаста Wladi, Wlazi, Wlassi, Wlachi, Wlossi, Wlochi; дакъ ачеастъ пърере е адевъратъ, атѣчі тревбе съ тѣртѣрісім къ лор лі с'а днпрѣмѣтат фоарте рѣѣ де кѣтре Ромѣні, къчі ачеціа дї пѣмеск Sclavi ши Servi. — Полачіи претінд къ дела антїчіи Voisci с'аѣ зіс Wlossi — Днвѣдатѣа Катанчіи зіче къ дела ворва Латїні с'аѣ Латїи аѣ формат Словачіи дѣпъ модѣл лор Blaci ши Vlaci. — Че е маї мѣлг де днсемнат дїнтре тоате ачестеа, есте 1) къ Цертанїи ши Словачіи пѣмеск тот къ ачест пѣме ши пе Италиані ши пе Ромѣні, Рѣсѣл Нестор кїар ши пе векїи Романї, ши къ прїп ѣрмаре пѣмеле, фїе де че рѣдѣчіпѣ ва фї, пѣ днсемнеазъ алт чева декѣт Роман, ши 2) къ нїчі Италианїи нїчі Ромѣнїи пѣ кѣпоск ачест пѣме дн лімба лор, ши къ фак віне дака дн ласъ дн гѣра стрѣнілор фѣрѣ а'л адопта днтр'а лор.

Дѣпъ ачеастъ лѣпгъ аватере, каре къ тоате ачестеа пѣ о сокотїм де прїсос, съ ревенїм їарѣши ла пѣнтѣл їсторїк.

Дн веакѣл ал доїспреѣчелѣа дела Хр. ѣржндѣ-лі-се Ромѣнілор челор дїн Дачіа лѣї Аврелїан де жѣгѣл Гречїлор каре дн пѣртарѣ апроане доѣе сѣте де анї, а-пѣкарѣ армеле сѣпт команда челор дої фраді Петрѣ ши Асан ши дн арѣнкарѣ де пе грѣмазѣл лор, ши ѣнїндѣши сіе пе векїи лор копчетѣгїанї Бѣлгарї, фортарѣ ѣн стат пропрїѣ с'аѣ маї віне реставїлїрѣ статѣл лор чел маї д'днпїнте. Дн ачеастъ

лѣпгъ пентрѣ лїбертате кѣзѣрѣ фамосїи ерої Петрѣ ши Асан, ши фрателе лор Іоанїдїѣ се пѣтїмї Императорїѣ. Ачеста, дѣпъ че днтрї ши асїгѣрѣ статѣл съ апѣкъ съ реставїлеаскъ ши дїсчіплїна вісерїчеаскъ. Дн ачеастъ лѣкраре трїмісѣ Понтефїчеле Роман Іночендїѣ ал III. пе ѣн легат ла Іоанїдїѣ дндемнжндѣл ка съ се реѣвнеаскъ къ вісерїка романѣ фїїнд ши ел ши пагїѣ-неа са де сѣпѣе Роман. Іоанїдїѣ рѣспѣ-се Понтефїчелѣї, декїаржндѣши воїнда са спре днплїнїреа дорїндеї арѣтате де кѣтре Понтефїче, ши днкіпѣт Имперїзл сѣѣ вісерїчіи романе де каре се десѣѣкѣсе дїн тїмпѣріле ѣнде венїсе сѣпт потестатеа Бізантїнілор, ши черѣ дела Понтефїче днсемнеле регале каре ле ши довѣндї. Ної сокотїм а пѣне аїчі ѣнеле дїнтре ачесте епїстоле кѣрїоасе скрїсе де о парте ши де алта, маї алес пентрѣ къ сѣпт кѣпоскѣте преа пѣгїнор Ромѣні, ши пентрѣ къ пот съ адѣкъ їсторїеї маре лѣтїпѣ. — Скрїе Стефан Балѣдїѣ дн фаптеле лѣї Іночендїѣ ал III. Понтефїчелѣї Роман:

„Фїїнд-къ Имперїзл Ромѣнілор ши ал Бѣлгарїлор се сѣптрасѣ дїн тїмпѣріле челе маї треѣѣте де сѣпт аскѣлтареа скапѣлѣї Апостолїк, Домнѣл Іночендїѣ ка ѣн пѣсторїѣ ѣн, дорїнд съ редѣкъ ла ставї пе оїле челе рѣтѣчіте, трїмісѣ пе Домїнік архї-пресвїтерѣл дїн Брѣнеѣсіѣ, от къ кѣпошїндѣ дн лімба греческъ ши латїпѣ ла Іоанїдїѣ Домнѣл Ромѣнілор ши ал Бѣлгарїлор каре се скосесѣ де сѣпт потестатеа Гречїлор; прїп каре дї дндрептѣ ѣрѣтѣоареа скрїсоаре:

А ѣзѣт Дѣлѣ ѣнїмітатеа ши еѣлавіа та каре шїм къ о аї авѣт пѣпѣ авѣт къ-тре вісерїка романѣ, ши пѣ пѣмаї къ те

а апърат къ пѣтере дн тѣрѣрѣме ші дн прімежділе ресвоаіелор, чі те а ші днтіс ші те а лѣдіт къ місерікордіе ші къ мізое. Іаръ поі азінд къ стрѣвзні тѣі съ трѣоа дн повіла відъ а Романі-лор, ші къ тѣ аі мощеніт дела дѣпшіі а-тѣт цепеносітатеа съпцелзі, кът ші кѣрата евлавіе каре о аі кътре сказнѣл апостолік ка зн дрепт ерідітаріѣ, не ам пропѣс де тѣлт съ те вісітѣм ші прін скріері ші прін пѣдїі: даръ копрінші фінд де деосевіте гріжі але вісерічіі, п'ам пѣтѣт пѣлѣ акѣм съ не днплініт пропѣсѣл пострѣ. Іаръ а-кѣм днтре челелате гріжі але поастре ам сокотіт съ лѣтѣм ші ачааста, саѣ маі віне съ днплініт чеаа че лѣасерѣм маі днаінте, ка прін легадіі ші скріеріле поастре съ те ажѣтѣм дн пропѣсѣл тѣѣ чел лѣздавіл ші съ те днтрѣім дн евлавіа сказнѣлші апо-столік. Трїмітет аша даръ ла тіне не фіѣл пострѣ Домінік архі-пресвітерѣл Гречілор дн Брѣндѣсіѣ, ші рѣгѣм повілітатеа та дн пѣтеле Домѣлші, ші днї котѣндѣм прін скрісоареа апостолікѣ, ка съл пріімещї къ змїлітате шї къ евлавіе, съл трактезі къ чїнсте ші къ вѣпѣтате ші съ не спзі прін дѣпсѣл евлавіа та маі не ларг ші маі де-слѣшіт. Кѣчі кънд вом кѣпоаще прін дѣп-сѣл де плін сіпчерітатеа пропѣсѣлші тѣѣ ші евлавіа та, ам сокотіт съдї трїмітет пѣ-дїі маі марї саѣ маі віне легадіі, карїі съ те днтрѣаскѣ ші не тіне ші не аі тѣі дн евлавіа сказнѣлші апостолік, ші съ те днкрѣдїнгезе деспре віневоінда поастрѣ.

(Ва зрша.)

ЕРКЪ ЛАНЪ Л. *)

(Новелъ дн тімпѣл Романілор векї.)

I.

Ноапте пѣрпѣрїе се одїхнеще не лѣчілѣ тѣреї дн сіпѣл неаполітан, де не знделе спѣтѣнде авѣрелї вінете се 'палѣт ка фѣ-тѣл свѣрѣчіос; черѣл е соленел: акѣші се апрінд знделе, прін сіпѣл тѣреї стрѣфѣ-це о кѣраре лѣпѣгъ рошіе ка съпцеле, ші соареле ресаре дн mare; не цертѣрїле зімвітоаре ші не копачїі днкѣпѣнадіі де крѣпці тотдеаѣна верзі стрѣлѣвчеще раоа, тоате скліпеск, претѣтїнденї се 'мпрещїе тіреастѣ.

Дн зїоа 23 дн Августѣл апрѣлї 79 d. Хс. Еркѣланѣл ера марѣтѣрѣл віошіеї ш'а вѣкѣрїеї: не платееле (зміделе) пардоците къ лавѣ, днтре едіфічііле антїче къ колоне днмлт-свѣдїрї ші къ піктѣре плїне де віа-дѣ се ведеа днмѣлзіндѣсе попорѣл воїос.

Чїнгѣ фїѣл лѣї Леліе Варо а сосїт дн Рома, дн кѣртеа днпѣратѣлші Тїтѣ, дѣпѣ еспедїцііле цертане ші іервсалїміте-не ка трївѣл остѣшеск ші де ані 23; чїпчі ані а фост депѣртат де патріе ші де ал съѣ пѣрїнте каре атѣт къ авторітатеа са кът ші къ авѣдїіле сале се пѣтѣра днтре чеї маї де фрѣнте бѣрѣвадіі дн Еркѣлан.

Леліе Варо ані жѣвѣцеї іаѣ петрекѣт дн Рома ші маї тѣрзіѣ тесаѣреле сале къ-щїгате дн еспедїцііле остѣшескіі лѣ аѣ стрѣ-пѣртат дн Еркѣлан, знде дн тімпѣл ачела челеа маі авѣте фамїліі неаполітане, ба ші

*) Еркѣланѣл ера четате веке італїкѣ пѣ де марте де Неапол; ла апрѣл 79 дѣпѣ Хр. се котрошї къ тогѣл днпрезѣн къ Помпѣанѣл прін лава Весѣнїлші вѣрѣкторїѣ де фок.

romane aveaş edifiçii pompoase, care atît prin kъръдіеа естернъ кът ши prin лъксъл дптерн ста пе треаптъ маї палтъ ка вилеле din Помпей.

Дп нїадъ — fogium, — aproape de statva лѣи Веспасіан, стътеа Варо кз Азрееа, пе кареа 'ши а primit'o de сѣфлет, кареа ера соръ кз Фавста неваста чеа ръ-посатъ а лѣи Варо; калчидїл помнос се дптиндеа кз патрѣзечї колоане пе дъпъ спатеї, ши попор кз пѣмер петърцинит а кзпрїнс pardoseала de мармъръ а портїкълї ларг, дптре колоне се рѣдіка статве дпалте пе каре се vedeа віаца ши артеа дп armonie.

Çigъ venїа пе платееа примаръ, котееле калълї сѣъ партиан мѣтѣра пѣтѣптъл, ши пастѣрїї de оцел а кзрелелор кѣпестрѣлї стрѣлзчїа; зп жъне дп петречеа, ши дъпъ ел пѣшиа катѣрї пѣтѣроши кз багажїї дпdecate.

Фада лѣи Çigъ é дпкїсѣ ши пѣ é дп armonie кз попорѣл din цїзрѣї рѣпїт de вѣкѣрїе, care дпплънд платееа дї гратѣла патриотълї cocїнд. Lineamentеле повиле а фецеї сале арѣта о воїндъ determїнатъ ши статорпїчїе, зїмветѣл дпсѣ, care ла астъ примїре солепъ се трѣдеа кѣте одатъ пе вѣзелеї сѣдїрї, се пѣреа стрѣп пе ачелеа, ши ера маї вѣртос зп фел de копвѣлсїе фѣръ воїе, декѣт спрїмарѣа вѣкѣрїеї ши а рекънощїондеї. — Прївїреаї ера сїмплъ-остъшеаскъ дп зп контраст стрїнс кз лъксъл Romanilor молатечї de атѣпчї: пѣ склїпїа авр ши петре предїоасе пе хаїпей ши пе арматѣрїї; тѣпїкаї алѣ о копереа зп пептар de оцел ши арта дї ера о savie скѣртъ.

Жънеле кѣлѣред de лъпгъ дъпсѣл ше-

dea ашїждереа пе зп артѣсар рѣсѣрїтеан: плетелеї blondine ши лъпчї, окїї албастрїї ши мѣдѣларелеї цїгантїче ла зптееа vedere дп вѣдїрѣ кѣ é стрѣп, care prin вестмѣнтѣї negрѣ ши prin коїфѣї змѣрїт кѣ коте лъпчї de кал се адеверїа; lineamentелеї пѣ ера зрѣте спрїмареа дпсѣ дптреагъ ачелора препънеа сѣлѣтѣчїе ши пѣтї-мошїе.

Асфел ажънсערъ пѣлъ ла нїадъ: Варо а кѣрс дпайнтеа фїѣлї сѣъ ши дп примї пе ел de пе калѣї дптре мѣпї дпмѣрѣдї-шѣтоаре. Азрееа дпшї рѣдікѣ окїї плинї de віадъ асѣпра лѣи Çigъ, dar дпдатъ ши лѣаї лѣсат жос дптѣлпндъсе ачеїа кз кѣтѣтѣра сѣтеадъ а стрѣпѣлї жъне blondin. Çigъ дпшї стрїнсѣ ла іпїтѣ пе татѣл сѣъ ши дї спѣсе тоате кѣте поате епара зп фїѣ пѣрїптелѣї сѣъ дъпъ о депѣртаре delъогатъ дп клїпеле дїпѣтїз а реvedereї. Пе Азрееа се vedeа кѣ пѣ а бѣгато de сеатъ ши маї тѣрзїѣ мѣна дптїнсѣ кѣтрѣ ел іа примїто dїстрас ши кз речеалѣ.

Дъпъ о соленїтате скѣртъ а примїреї се трасערъ кѣ тодїї дп локашѣл лѣи Варо прегѣтїт помнос ши пе din афаръ кѣ пїкѣтѣре віоне; попорѣлї се апромїсеръ пе зїоа вїїтоаре жокѣрї, ши с'а деспѣрцїт ка зп пѣор зшор, ши пѣмаї de кѣт рекѣпѣтарѣ тоате прївїреа de тоате зїлеле.

II.

Варо се примѣла кѣ фїѣл сѣъ дп лъпгѣл перїстїлѣлї дппресѣрат кѣ колоане dorїче, пѣлъ че стрѣпѣл, пе care дп вѣзѣрѣм дп зрѣта лѣи Çigъ дпшї пѣрѣта кѣтѣтѣра посоторѣтъ песте флорїле vїridarїѣлї. Дп lineamentеле лѣи Çigъ се vedeа дпкордаре некѣпрїнсївїл: пе фрѣптеа

чеа повѣлъ шѣ кзратъ о змврѣа плете дп-
кредѣте негре ка пеана корвѣлѣи шѣ дпнокѣ
дпзпеконш кѣте одатъ ерзтпеа флде-
рърѣ ковитоаре. Кзцетвѣ цѣнеа дп сѣне
секрет, кзвѣнтелеѣ дпсѣ пѣл dedea не фа-
дѣ; се пѣреа а'шѣ дптоарче тоатъ лзареа
амѣнте ла кзвѣнтеле татѣлѣ сѣѣ. —

Дѣкзрвѣл ера деспре Рома шѣ деспре
ресвоаѣеле цертмане. Дѣпъ цѣнѣл тѣмпз-
рѣлор де атзчѣ рѣпосатѣл прѣнд дела Веѣ-
ент 'і а фост лѣи Варо кортенѣтор, шѣ аша
фѣвл ачелѣѣа, Оровѣст, стрѣнѣл жѣне атле-
тѣк, іа вѣне-венѣт, дѣ ера оаспет плѣкѣт, шѣ
акзтм кѣ атѣт маѣ вѣртос, кѣчѣ Тѣтѣ дп-
пѣратѣл іа дѣрѣт не веѣендѣ ка не чеѣ маѣ
кредѣнчѣошѣ содѣ кѣ дрѣт четѣценеск, шѣ
не Оровѣст, каре дѣпъ тоартеа фрателѣи
сѣѣ Армін, ера маѣ тареле Веѣендѣлор,
песте ачеаста л'а дпзестрат кѣ тѣглѣ де
трѣвѣн остѣшеск. Оровѣст дп еспедѣѣеа
цертманѣ свѣт зп вѣлѣтере с'а лѣптат дп-
превѣл кѣ Чѣгнѣ, не каре л'а петрекѣт дп
Еркелан дп зртареа тестаментѣлѣи татѣ-
лѣи сѣѣ адѣкѣнд кѣ сѣне не сеама лѣи Варо
потѣр греѣ де лѣтп кѣ черкѣѣре де азр,
шѣ асфел ревоѣ легѣтѣвѣнда оспѣталѣ, шѣ ера
маѣ тѣрѣѣѣ — прекѣт спѣнеа — де а се
ре'отѣрче дп сѣлѣвѣтѣчѣѣле патрѣѣѣе салѣ;
— воѣт-аѣ дпсѣ ел ачеаста? Акзпѣ се ва
алеѣе.

Бѣтрѣнѣл патрѣѣѣѣ а вѣгат де сеамѣ
кѣткѣ дп копверсаѣѣеа лѣи Чѣгнѣ се афлѣ
зп фел де не'тпѣкарѣ шѣ де дпкордаре, не
каре кѣ атѣт маѣ пѣдѣп ера дп старе де
а шѣ о сплѣка, кѣ кѣт епѣстоамеле лѣи Чѣгнѣ
скрѣсе дпн Рома вѣдеск зп дор ферѣпте пен-

трѣ а пѣтеа черчета кѣт маѣ кѣрѣнд не ел
шѣ не Аврееа.

Аврееа дп анѣ прѣнчѣѣѣ салѣ крескѣнд
дппрезѣл кѣ Чѣгнѣ, де пѣрѣнчѣѣѣ еѣ, карѣи аѣ
пѣрѣт кѣрѣнд, фѣ менѣтѣ не сеама дѣнѣсѣ-
лѣи, шѣ Варо о авѣа ка дпсѣшѣ не фѣѣеса;
се ведеа кѣткѣ пайнтеа депѣртѣреѣ лѣи
Чѣгнѣ прѣнка де анѣ патрѣспрезече арѣта
амѣпѣре адѣкѣкѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣл; кареа дпсѣ
акзтм се скѣтѣвѣ де шѣ не дптр'о рѣчеалѣ
дар дптр'о реѣпѣре прѣсокотѣтѣ, шѣ че а
сѣпрѣнс не веѣѣл патрѣѣѣѣ маѣ вѣртос ера
кѣ Чѣгнѣ нѣчѣ тѣкар о ворѣѣ не а грѣт
деспре Аврееа; дар деспре о парте фрѣ-
цезѣмеа, деспре алта фѣреа де фаѣѣ а фѣѣ-
лѣи сѣѣ, фѣндкѣ афарѣ де вѣкѣрѣеа пенѣтрѣ
ачеаста алт чева не пѣтеа авѣа дп кѣцет,
н'аѣ прѣтѣнс дп прѣвѣнда ачеаста о деслѣ-
шѣре маѣ лѣтѣрѣгѣ.

Варо се депѣртѣ кѣтрѣ одѣѣле де скал-
дѣ, шѣ жѣнѣи амѣндоѣ рѣмасерѣ свѣт стрѣ-
шѣна перѣстѣлѣлѣи.

Дѣокамдате домпѣ дптре дѣнѣшѣ тѣ-
чере тѣтѣ, маѣ ла зрѣтѣ Чѣгнѣ кѣ зп фел
де пѣтѣмонѣе ерзтпѣтоаре апѣкѣ не Оро-
вѣст де тѣлѣ: „Грѣѣѣѣѣтѣ — дѣ грѣнѣнѣ
кѣ о дпфокаре не жѣтѣтате реѣнѣтѣ —
тоате свѣт адеѣѣратѣ, че'тѣи аѣ спѣс? Дп-
доѣѣала ачеаста зечеа ка зп вѣлазр не пен-
тѣл меѣ шѣ'тѣи дпѣвѣшѣа ресѣфлареа. Ын-
теаа кѣзѣтѣтерѣ а Аврелеѣи тѣи а стѣрпѣт
препѣсѣл! Дака ар фѣ! дака ар пѣтеа сѣ
фѣе! фѣѣка зѣвѣи патрѣѣѣѣ дпн сѣѣѣеле Сѣѣ-
пѣонѣлор, шѣ зп склѣв тѣшѣл!“

(Ва зрѣма.)